

درس سوم

دانایی و هوشیاری

سخن

با اینکه سخن به لطف آب است کم گفتنِ هر سخن، صواب است

معنی بیت: هر چند سخن گفتن و حرف زدن راحت است (به روانی آب تشبیه شده است) اما کم حرف زدن کار درستی است.

آب ارچه همه زلال خیزد از خوردن پُر، مَلال خیزد

معنی بیت: اگرچه آب در زلالی و پاکی خود بی نظیر است و همتا ندارد اما زیاد نوشیدن آن هم باعث اندوه انسان می گردد.

کم گوی و گزیده گوی، چون دُر تا ز اندک تو، جهان شود پُر

معنی بیت: همانند مروارید که کمیاب است سعی کن سخنان تو هم به گونه‌ای باشد که همانند مروارید که کم است ولی ارزشمند باشد تا از سخنان کم، اما ارزشمند تو، عالم بهره‌مند گردد.

لاف از سخن چون دُر توان زد آن خشت بُود که پُر توان زد

معنی بیت: خوب است انسان، سخنی که مانند مروارید کمیاب ولی ارزشمند است بگوید. زیرا سخن بی ارزش مانند خشت است که زیاد می توان از آن تولید کرد و ارزشی هم ندارد.

یک دسته گل دماغ پرور از خرمن صد گیاه، بهتر

معنی بیت: یک دسته گل خوشبو که از استشمام آن لذت می‌بری هر چند کم باشد بهتر از یک توده گیاه بی بو و بی خاصیت است.

واژه‌نامه:

پیوسته: پشت سر هم، همیشه	خرمن: توده
کمند: طناب	قصد: نیت
ملک: پادشاه	باز: نوعی پرنده شکاری
چیره: مسلط	تاخت: دواندن اسب را تاختن می‌گویند
زال: شفاف، صاف	آزده خاطر: ناراحت
مالامال: لبریز، پر	هلاک کرد: کشت
رکاب‌دار: پیاده‌ای که همراه سوار می‌رود	فرود آر: پایین بیاور
سراسیمه: باعجله	سود: فایده
لطف: نرمی و مهربانی	صواب: شایسته
ارچه: اگرچه	دماغ: عقل و خرد
ملال: اندوه	

